

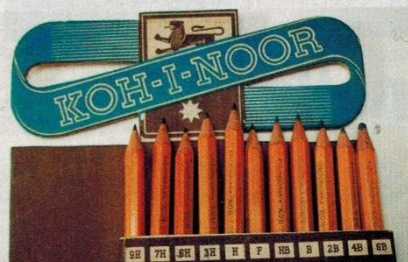

TUŽKAŘSKÝ MAGNÁT

- **PODNIKATEL:** Carl Hardtmuth
- **ŽIVOTNÍ DATA:** 1804–1881
- **OBOR PODNIKÁNÍ:** psací potřeby
- **TITUL:** šlechtic

3

Je sice nejmladším ze čtyř bratrů zakladatele tužkařského impéria *Koh-i-noor*, ale je z nich také nejpodnikavější. Od roku 1824, tedy od svých 20 let, **Carl Hardtmuth** prakticky vede celý podnik, chybějící zkušenosti a vzdělání alespoň zpočátku kompenzuje důvěrou

MODRÁ KREV ZA ZÁSLUHY

v rady zkušenějších, zejména pak dílovedoucího **Welsche**. Oporou v soukromém životě je pro mladého Hardtmutha manželka **Frederika** (1801–1833), dcera svobodného pána Šlechty ze Všehrd, s níž se žení v červnu 1828. Náběh na šťastné manželství ukončí tragicky porod synů-dvojčat, kdy v rozmezí pár dní zemřou obě děti i matka. Péči o další tři polosirotky následně převezme manželčina sestra **Theresa**, která se svým manželem – Carlovým bratrem – žije s Hardtmuthem v jedné domácnosti.

▪ **Hardtmuth čelil v životě mnoha neštěstím. Sám tragicky zemřel.**

tmuth je na vrcholu svého úsilí, jeho život však záhy ukončí tragédie.

V září 1881 se mu vymstí hon na kamzíky, který pro své přátele pořádá v rakouském Grünau im Almtal.

„Pan Hardtmuth poněkud nedoslýchal, i neslyšel tedy hřmotu od valicích se kamenní... Kámen dopadl a starý pán potácel se k zemi – byl mrtev. Lebka roztržena – dolní čelist vyčnívala ze strany ven, rámě na více místech rozbité, palec na jedné ruce docela utržený,“ popíše ne-

štěstí v horách dobový tisk. Kamení se zřejmě utrhlo pod kopyty utíkajících kamzíků.

Dokonalé místo

Firma prosperuje a roste. Překážkou k rozvoji se ale ukáže být rostoucí cena pozemků ve Vídni. Hardtmuth se proto poohlédne po novém „rajonu“. „Zde je dokonalé místo,“ vytane mu úlevně na mysl, když se ocitne na břehu starého vypuštěného rybníka u Českých Budějovic. Z místa vede koněspřežné spojení do Lince, tedy k Dunaji, a zároveň tudy protéká Vltava, kudy lze dopravovat zboží na sever a západ. Hlavně jsou tu ale poblíž významné grafitové doly. Do Budějovic se „kohinorka“ přesouvá roku 1848. Stěhování provozu znamená pro místní nové pracovní příležitosti, navíc v o poznání komfortnějším prostředí, než je tou dobou běžné. Hardtmuth v podniku zavede například nemocenskou pokladnu. Coby poslanec Českého zemského sněmu dokonce (neúspěšně) bojuje za snížení pracovní doby z 12 hodin na 11.

Uloven kamzíky?

Hardtmuth mimo péče o vlastní zaměstnance podporuje i řadu zájmových, vědeckých nebo uměleckých iniciativ. Oblíbě se jeho jméno a značka těší i za hranicemi. Produkty Koh-i-noor se objevují na světových výstavách a Hardtmuth za ně sbírá prestižní ocenění. Nejvýznamnější odměnu ale získá až v říjnu 1873 za svůj podíl při přípravách výstavy ve Vídni. Císař **František Josef I.** (1830–1916) mu udělí dědičný šlechtický titul. Hard-